

Peter Pohl är förundrad över att så många vuxna inte verkar ha varit barn.

Gammal man ger röst åt de unga

Nr 33. 17 augusti 2011. Sändaren.

Peter Pohl tar med sina läsare djupt in i alldeles vanlig och ovanlig utsatthet. På fredag har filmen *Jag saknar dig* premiär. Den bygger på Peter Pohls mest lästa bok.

Wod kan man skriva om barns liv, för unga läsare? Från debuten med *Janne, min vän* till hans trettonde bok i våras har Peter Pohl fått kritik från vuxna som tycker att han är obekvämt verklig i sina skildringar.

Peter Pohl föreslår träff i Bollmoracentrum. "Klockan? Tja, 13.03, kan det duga?" skriver han. Säger man klockan ett kommer man ju ofta lite sent, förklarar han när han kommer, precis tre över.

Fram till pensionen för snart sex år sedan var Peter lärare i numerisk analys, kanske hänger det ihop med sätet för exaktitet. När han före den skönlitterära debuten 1985 skrev några läroböcker lärde han sig i alla fall att försöka göra saker begripliga, berättar han när vi satt oss i kaféer inne i köpcentret.

– Jag räknade med en läsare med näsan vid vattentytan, då måste man klargöra.

REDAN I SUCCÉDEBUTEN JANNE, MIN VÄN parades den språkliga tydligheten med anade men outtalande skeenden, och det visade sig att den där exaktiteten hos Peter utesluter att han släpar över sprickorna i livet.

Så har han fortsatt. I våras kom två böcker, i höst är han också aktuell på bio: hans allra mest lästa, *Jag saknar dig*, *Jag saknar dig* har blivit film. Premiär på fredag.

Den är väldigt bra. Redan när boken kom, 1992, sa jag att om den ska bli film ska Anders Grönros göra det, annars blir det inget.

Varför just han?

– Han vet hur man berättar om sorg. Peter Pohl fick förmodligen att ta hand om historien av samma skäl: Kinna Cleth, 14 år gammal, skrev brev till honom. Hon berättade att hon och hennes villingsyster läst och diskuterat hans *Alltid den där Anette!* där en tvillingssyster dör. Sedan berättade Kinna att hennes egen syster dött, och frågade: kan vi skriva om det, tillsammans? Det gjorde de, och det blev en oberoigtligt och drabbande rak berättelse om liv, död och sorg.

DET ÄR INTE ENDA GÅNGEN Peter Pohl tagit med sina läsare djupt in i alldeles vanlig och ovanlig utsatthet, i både längtan och aningar av angreder in till. Hur det landar hos de unga läsarna har bara veta från dem som gillar böckerna, påpekar han.

– Jag får ganska många brev och mejl, och ska man tro dem är jag världens bästa. Många känner sig tagna, berödda och förundrade över att jag som gammal manlig

stöt kan veta hur det tänker.

Den vuxna litteraturvärlden är mer kluven – hans böcker har prisats, men många har också vridit på sig: Ska man verkligen berätta om död, övergrepp, mobbing och incest för så unga människor? Allvar är nog bra, men ... varför detta mörker?

– Det finns fortfarande en idé om det lyckliga barnet i Bullerbyn. Men man ska inte undervärdera barn, inte heller deras förstånd. Vissa barn kan ha en skrämmande klokskap, men den stämmer inte med Bullerbybilderna.

PETER POHL ÄR EN LÄGMÅLD 70-ÅRING med lite torr röst. Han lyssnar lätt framutlåtad över bordet, med händerna i ett fast grepp om kaffebrikan, och liksom granskar frågorna ett tag innan han svarar. Men när jag frågar varifrån han får berättelserna säger han direkt, i det närmaste ett utrop han kommer under intervjun:

– De finns ju överallt! Jag plockar från bekantas erfarenheter, från det folk grannliv och jag har ett rikt grannliv. Och hur elvåringar och tonåringar låter hör man på gatan utanför, och på buss och tunnelbana.

Hur mycket grundar sig ditt skrivande i egna erfarenheter, då?

– Det är en hel del. I många böcker jag skriver vill jag få ut något som jag burit på ... jag tänker på *Men jag glömer dig inte* – den innehåller mycket jag burit på länge, säger han, och återberättar kort ramhandling i boken, genom ett misstag blir han klar över hur svårt hon har det, med grov kriminalitet alldeles i närheten.

Vad fick du in för erfarenheter då?

– Det vill jag inte säga. Men även i dag är det nog gott om sådant. Man hör ju om kriminella som sitter i fängelse och därför inte får träffa sina barn, men ... det finns nog barn som betakar sig också. Om kriminaliteten drabbas dem.

Berättelser för och om barn skrivs av vuxna, ges ut och recenseras av vuxna.

Peter Pohl

Ålder: 70 år.
Bor: Tyresö, söder om Stockholm.
Familj: hustru och en klart vuxen dotter.
Aktuellt: som författare till boken *Isom förtäring* jag skrev för dig (september 19 augusti) och med två nya böcker: *Dig får det aldrig något av och En vän som heter Mia*.

Vilka släpps igenom?

När Peter Pohl skrivit om fåniga läromedel i en skola som blundar för mobbing har han tappat förlag och fått kritik från skolhall. När han skrivit om sexuella övergrepp, med de känslomässiga komplikationer som kan finnas i det, har hans syften missfångats. Men även jämn på om man inte berättar hela sanningen, om författaren sällar sig till de alldeles verkliga vuxna som titlar bort eller inte förstår? Varför ska vissa berättelser och minnen underkännas?

Varens första Peter Pohl-bok *Dig blir det aldrig något av* börjar där: "Du kan inte minnas det, säger alla om det jag minns." Den fick han ge ut själv, den var för mycket vuxenbok för barnboksförlagen och höll inte vuxenmättat för vuxenförägen. *En vän som heter Mia* antogs däremot och kom i april, hans trettonde skönlitterära bok. Den handlar om det som varens politiska debatt kallat barnfattigdom, om Lina, som måste tacka upp och ta ansvar för sin familj, vara alldeles för vuxen alldeles för tidigt.

– Om en fick jag höra så att där tänker väl inte elvåringar ...

Hur tänker elvåringar då?

– Ja, precis.

DET KAN LÄTA SOM om Peter Pohls böcker är som låtar, med unga helt utnämnda åt sig själv och pedofili. Jag läste i tidningen i dag om att förfärdar har blivit försiktiga med närhet, det är ju förskräckligt.

Han är förundrad över att så många vuxna inte verkar ha varit barn, säger han. Självi minns han, och hans ansikte lättar på sig något när han berättar om barndomen i Stadsdelarna som byggdes söder om Söder. Vildvuxna gården, kiosken i gathörnet, skogen och sjöarna och löpspår vid Hellasgården – Peter Pohl var en lovande löpare och blev ungdomsledare inom idrotten och på Södra Latins sommarhem. Och innan dess en liten kille som kom från krigets Tyskland och började försöka ta sig fram, först och beskriva sitt liv. Med exakta ord.

– Just det har många vuxna glömt. Och det är väldigt känsligt att skriva om, diskussionen har blivit så infekterad av övergrepp och pedofili. Jag läste i tidningen i dag om att förfärdar har blivit försiktiga med närhet, det är ju förskräckligt.

Han är förundrad över att så många vuxna inte verkar ha varit barn, säger han. Självi minns han, och hans ansikte lättar på sig något när han berättar om barndomen i Stadsdelarna som byggdes söder om Söder. Vildvuxna gården, kiosken i gathörnet, skogen och sjöarna och löpspår vid Hellasgården – Peter Pohl var en lovande löpare och blev ungdomsledare inom idrotten och på Södra Latins sommarhem. Och innan dess en liten kille som kom från krigets Tyskland och började försöka ta sig fram, först och beskriva sitt liv. Med exakta ord.

Erica Midfjäll och Hanna Midfjäll i filmen *Jag saknar dig*. Filmen bygger på Peter Pohls mest lästa bok och har premiär på fredag.

DAVID BERGLUND/text

HOANNES FRANSENEN/foto